

אלמא למה תנן: הנשבע שבועה שלא אוכל,
ואכל נכילות ותריפות, שקצים ורמשים —
חייב קרבן שבועה. ורבי שמיעון פוטר.

וחוינן בה במסכת שבועות: **אמאי חייב**
קרבן שבועה, ואיך חלה שבועתו, והרי
מושבע ועומד מהר **סני** הוא שלא לאכול
מאכלות אסורות. ואם כן, הרי הוא לנשבע
לקיים את המצווה, שאין שבועתו חלה.

ומשנין שם במסכת שבועות שני תירוצים:

האחד, של רב ושמואל ורבי יוחנן, **דאמרי**:
כאן מדובר **בכלל** שבועתו דברים
המותרים עם דברים האסורין, שאז ביכולתו
להשבע גם על דבר איסור, שהוא מצווה
שלא לאוכלו. כי היה שחללה השבועה על
דבר ההיתר היא חלה גם על דבר האיסור.

ואילו רבי שמיעון חולק וסביר שאין שבועה
הכלולת היתר ואיסור חלה גם על האיסור.

והתירוץ השני: **ריש לקיש אמר**: הכל מודים
שי אפשר להחיל שבועה על דבר האיסור
אפילו אם הוא כולל עמו שבועתו דבר
המותר.

ולכן, **אי אתה מזגא** שתחול שבועה על דבר
האיסור, **אלא**:

או **במפרש** שבועתו שלא יأكل חמץ **שיעור**
מדבר איסור, לפי שחמי שיעור הוא דבר
המותר, כיוון שאין בו שיעור.

וזאת, **אליבא** **דרבנן**, הסוברים שהnbsp; שבועה
שלא לאכול ולא פירש בדבריו שיעור,
כוונתו לאסור אכילה בשיעור צדקה ולא
בפחות. ולכן, לדבריהם, רק אם פירש

אך, אם נעמיד את לשון המשנה שהוא ביחס
לאכילת חמץ שיעור, עדין יש להקשנות:

כי הניחא למאן **דאמר** "חמי שיעור — אסור
מן התורה".

אלא **למאן** **דאמר** "חמי שיעור — מותר מן
התורה", **מאי איבא** **למיימר**, והרי לדבריו אין
איסור ?

ומביאה הגמרא את מקור מחלוקתם:

דאיתמר: **חמי שיעור** — **רבי יוחנן אמר**:
אסור מן התורה, **ריש לקיש אמר**: מותר מן
התורה.

הניחא **לרבי יוחנן**, שפייר אפשר להעמיד את
לשון ה"איסור" שבמשנתנו שהוא מתיחס
לפחות משיעור.

אלא **ריש לקיש**, שמתיר לאכול פחות
מכשייעור מדין תורה — **מאי איבא** **למיימר**,
למה כתבה המשנה לשון "איסור", והרי
מותר לאכול פחות מכשייעור ביום הכיפורים,
ואילו באכילת שיעור מתחייבים כרת !?

ומשנין: מודה **ריש לקיש** **שחמי** **שיעור**
אסור **מדרבנן**, ולכך התכוונה המשנה
באיסור האכילה.

ומקשין: **אי הבי**, אם אכן **ריש לקיש** חמץ
שיעור אסור **מדרבנן**, תחזר קושיה
שהתקשינו בה במסכת שבועות [כג ב]:

הnbsp; שבועה שלא יأكل חמץ **שיעור** ממאכל אסור,
ואכלו — **לא ניחייב** **עליה** קרבן **שבועה**,
כמו דין אדם הנשבע לקיים את המצווה או
לבטלה, ועבר על שבועתו, שהוא פטור
מרקבן **שבועה**.